

Razgovori v Sovjetski zvezi za izvoz obutve v letu 1989

Še vedno v Sovjetsko zvezo

Med 16. in 21. majem je potekal izbor modelov in naračanje obutve za 1989. leto. Po ustaljenem naročilu je najprej izbirala republika Rusija, ki kot najmočnejši porabnik, vzame približno 60 % vse uvožene obutve, zadnje tri dni pa so naročali predstavniki ostalih sovjetskih republik.

Alpina je predstavila dovolj široko kolekcijo, preko 100 modelov, temu primerno zadovoljiv je bil tudi izbor. Njihovi poslovodje so izbrali dvajset naših modelov in na te modele naročili 566.000 parov obutve, kar je več kot so naše planirane zmogljivosti za to tržišče. Količine po posamezni kreaciji so velike, saj je 566.000 parov razdeljeno na samo 14 osnovnih krojev, kar je za nas (v pogledu stroškov) zelo ugodno, saj je na ene sekalne nože povprečno 40.000 parov naročil.

Dokončne količine se bodo oblikovale seveda še med pogajanja za cene, ki naj bi bile proti koncu leta.

Čutiti je, da imajo v Sovjetski zvezi velike potrebe po modni in kvalitetni obutvi. V nobeni prodajalni v Moskvi ni videti, da bi jugoslovanska obutev ostajala na policah, temveč je že v prvih dneh, ko prispe, že tudi prodana.

Po informacijah, ki smo jih dobili, bodo v bodoče še manj uvažali iz zahodnih držav, kar se je pokazalo že tudi pri izboru. Od nas želijo finjšo modno obutev in ne vztrajajo več na tolikšnih količinah zimskih škornjev.

Alpino uvrščajo med najboljše dobavitelje iz Jugoslavije, ki bi jim skupno dobavljali za njihove potrebe predvsem salonke, galanterske sandale, modne gležnarje in škornje s kontes peto. Izbor in naračanje obutve se odvijata na podlagi orientacije, to je uvoza 14 milijonov parov obutve iz Jugoslavije za 1989. leto, kolikor je tudi do-

ločeno v srednjeročnem planu blagovne menjave med SZ in Jugoslavijo. Največji problem je trenutno velik plačilni primanjkljaj SZ z nami in negativna bilanca blagovne menjave. Njihovo tržišče bi potrebovalo mnogo več obutve, ker pa je treba za protivrednost izvožene obutve, najti nam ustrezno blago iz njihovih presežkov, smo tu največkrat nemočni.

Kot kaže bo sredi leta letos zaključeno še dodatno 4 milijone parov naročil izvo-

za, na kar čakajo mnoge naše tovarne, da bi dobile svoj del in seveda s tem delo vsaj za nekaj časa. Kljub precej nizkim cenam in kalkulativno gledano nepokritim stroškom v celoti, vlada še vedno prepričanje, da je izvoz v SZ zanimiv. Serije so velike, delamo v »mrtvih« sezonah, ko nimamo drugih naročil, po opravljenem izvozu pa sledi hitro plačilo v gotovini, kar ima v naši krizni situaciji še poseben pomen.

Anton KLEMENČIČ

Nova oblika sodelovanja z ljudmi je dan odprtih vrat glavne-ga direktorja

28. maja so pri osnovni šoli v Žireh odkrili spomenik akademskemu slikarju Maksimu Sedeju. Slavnostni govornik je bil pesnik Ciril Zlobec

NAŠ KOMENTAR

Kot je res, da bi bilo nesmiselno od tistega, ki se pogreza že do ust v močvirje, pričakovati, da bo razmišljal kaj drugega kot da se iz močvirja izvleče, tako je, praktično gledano, tudi v delovni organizaciji treba najprej poskrbeti za pozitiven rezultat.

Vemo, da gre v tem trenutku bolj za preživetje in bojim se, da se vsi skupaj premalo zavedamo za kako resne stvari gre... To je videti iz dokaj pasivnega čakanja nekaterih na rezultate oz. ukrepanje višjih. Ali, če nadaljujem s primero, ne iščemo rešilne veje na obali tega našega močvirja. To je zelo nevarno! Mislim, da bi moral vsak na svojem delovnem mestu razmišljati v dveh smereh: kako delati, da bomo tovarni prihranili v poslovnem letu čimveč stroškov, oz. kaj se da v določenem času z istimi stroški napraviti bolje in več.

Rekli boste, saj sem vendar odvisen od svojega šefa! Toda ali je to res stoodstotno. Se vam zdi, kakšen bi bil naš rezultat, če bi res vsak od nas prihranil na leto le nekaj odstotkov stroškov pri delovnem času, delovnih sredstvih in materialu.

Pa še nekaj bi svetoval, pomagajmo si, ne pa nagajajmo! To seveda re pomeni, da ustvarjalna kritika ni pomoč!

Nejko PODOBNIK

DOGOVARJAMO SE - DOGOVORILI SMO SE

Ob rob sklepom delavskih svetov

Delavski sveti so na svojih rednih sejah zasedali konec maja in 1. junija in sprejeli več pomembnejših sklepov, med njimi: Glede na stalen porast življenjskih stroškov in dovoljeno maso za izplačilo OD se s 1. majem povišajo urne postavke za 10 %. Delegati vseh delavskih svetov so obravnavali predloge sprememb Pravilnika o ugotavljanju uspešnosti dela, ki so ga predhodno obravnavali in sprejeli člani komisij za delitev sredstev za OD. V obdobju po sprejetju navedenega pravilnika se je pokazala potreba po spremembi nekaterih kriterijev — stimulacij glede na pripombe, da so razlike v OD med oddelki in službami prevelike in nerealne, torej da je odstotek gibljivega (variabilnega) dela OD prevelik. Stimulacije na doseganje plana izgubljajo pomen zaradi vedno večjega števila objektivnih vzrokov, ki pogosto njihovo odstopanje. Stimulacije, postavljene na daljši rok, ne izražajo sprotnih prizadevanj delavcev v posameznih službah. Zato predlog vsebuje zmanjšanje variabilnega dela OD — torej vseh stimulacij na polovico.

Razlika se prenese v urne postavke in znaša približno 20 %. Poleg tega bi za izravnavo OD med normiranimi in režijskimi delavci upoštevali korekcijski faktor.

Delegati so se s predlogi načelno strinjali, pripomnili pa so, da stimulacije kljub zmanjšanju ne bi povsem izgubile svojega učinka in da bi o vsaki spremembi in v vseh primerih odločali po samoupravnih poti.

Delegati so obravnavali in sprejeli tudi spremembe pravilnika o delovnih opravilih, kjer se opravljajo posli zunanjetrgovinskega prometa.

Potrjena je bila prednostna lista prosilcev za družbeno najemna stanovanja ter sprejeti

sklepi komisije za delovna razmerja o imenovanju kandidatov na razpisana delovna mesta v DSSS, TOZD Proizvodnja, DS TOZD Prodaja pa je imenoval v.d. direktorja TOZD Prodaja.

Obravnavali so še problematiko pri prodaji kolekcije pomlad—poletje 88 in izdelavo kolekcije jesen—zimo 89 ter analizirali vzroke. Ugotovili so, da je za slabšo prodajo nizke obutve osnovni razlog v zakasnitvi rokov izdelave, previsokih cenah in slabi izdelavi. Menijo, da ni vzrok slaba kolekcija, temveč da od priprave proizvodnje še ni narejeno dovolj, da bi bil izdelek

iz redne proizvodnje enak vzorcu.

Delegati vseh delavskih svetov so še sprejeli povišanje prispevka za malice, ki bo od 1. junija dalje znašal 200.— din.

Delavski svet delovne organizacije je obravnaval poročilo o gospodarjenju v firmi A & E v ZRN v letu 1987 in sprejel sklep, da se 30 % doseženega dobička prenese v Jugoslavijo, za preostalih 70 % našega deleža pa se firmi odobri kredit. Preko te firme je Alpina v letu 1987 izvozila 33 % manj obutve kot leta 1986, vrednostno pa toliko kot prejšnje leto.

Obravnaval in potrdil je tudi projektni nalogi: MS 850 in kolekcija apreski obutve in odobril izplačilo nagrad članom teama. Zaradi težavnih razmer pri zagotavljanju likvidnostnih sredstev, je bilo dogovorjeno, da se v primeru potrebe, naredi zamik pri izplačilu osebnih dohodkov — do 18. v mesecu. S tem dosežemo, da prispevke odvedemo šele naslednji mesec in bi lažje zagotovili potrebna finančna sredstva za izplačilo OD. V primeru, da do tega pride, se delavce pravočasno obvesti v Informatorju.

Anuška KAVČIČ

Inovacije

BRZD JAVKA, BRZD JAVKA, BRZD JAVKA
VSEM DELAVCEM, VSEM DELAVCEM, VSEM

predlagaj kaj koristnega stop
komisija za inovacije čaka stop
čaka te tudi ustrezna nagrada stop
lep pozdrav stop
uredništvo čaka stop

Gesla o inovativni dejavnosti

Ustvarjalnost je nasprotje vsakodnevne rutine — navade.

Delaj tako enostavno, kot je mogoče in tako dobro, kot je potrebno.

Ustvarjalnost temelji na znanju in stimulaciji.

»Eni mislijo — drugi delajo« ne vodi v ustvarjalnost.

Pozitivna zavist inovacije krepi, negativna pa jih mori.

Bolj pomembno je kako delati, kot pa koliko delati.

Neverna je obratna slepota, še bolj pa poslovna.

Dopisujte

Jože Bogataj direktor TOZD Proizvodnja

Aleš Dolenc je postal v. d. direktorja
TOZD Prodaja

Na zadnji seji delavskega sveta TOZD Proizvodnja so za direktorja imenovali Jožeta Bogataja, diplomiranega organizatorja dela.

Jože Bogataj je bil rojen leta 1941. Njegova pot strokovnega in osebnostnega razvoja se je začela z učno dobo za čevljarja. Zatem se je zaposlil v Alpini, se prizadevno vključil v delo in spoznaval nove in nove delovne operacije.

Odšel je v Kranj na tehniško čevljarstvo šolo, kasneje je študiral na viš-

ji čevljarški šoli v Zagrebu in visoki šoli za organizacijo dela v Kranju. Med tem je opravljal pomembne delovne naloge, predvsem na tehničnem in komercialnem področju. Vključeval se je tudi v samoupravno življenje Alpine (bil je predsednik delavskega sveta), in kraja, kjer je bil nekaj časa predsednik sveta KS Žiri.

Novost je tudi v MPM, kjer je bil za v. d. direktorja TOZD Prodaja imenovan Aleš Dolenc, diplomirani ekonomist.

Nejko PODOBNIK

Množica škatek s polizdelki in »raketa«, kot imenujejo sušilno komoro, onemogoča oblikovanje še enega traku, s čimer bi na Colu lahko dvignili proizvodnjo.

KAKO USTVARJAMO

Sproti vzgojen kader je jamstvo za nadaljnji napredek

Magda Rupnik vodi proizvodnjo na Colu

»Trenutno izdelujemo notranje čevlje za pancerje«, je pripovedoval vodja obrata Marjan Speh.

»Dnevno izdelamo od 1100 do 1200 parov za razne kupce, kar pomeni, da smo nad planom (letno 20 %). Moram reči, da je trenutno proizvodnja kar dobro oskrbovana; to nam tudi omogoča normalno delo. Tudi z materiali nimamo kakšnih večjih težav.«

Zanimivo se je bilo pogovarjati v proizvodnji: Magda

Rupnik, ki vodi proizvodnjo, je pripovedovala:

»V začetku leta smo imeli nekaj težav, sedaj je bolje. Mislim, da je za nas zelo pomembno, da imamo kar dobro usposobljene ljudi, ki so zainteresirani za delo. Mislim pa, da ni pravilno, da nam ne priznajo pri planu usposabljanja pripravnikov, saj je vendar to zelo važno, da delavke znajo več faz, kjer pa v začetku ne morejo doseči večje storilnosti. Seveda pa še vedno prihaja do

težav, posebno se odraža ob menjavah v proizvodnji. Nimamo rezervnih strojev; težave so tudi, ker pride na eno mojstrico preko 80 ljudi. Poleg tega na popoldanski izmeni ni nikogar na defekatih, prav tako ni popoldne mojstra v prikrojevalnici.

Mislim, da bi bilo nujno, da bi dokončno organizirali še en trak, kar nam sedaj onemogočajo stroji in naprave, ki pravzaprav v šival-

nico ne sodijo. Dodatni problem predstavljajo tudi osebni dohodki, s katerimi zaostajamo za ostalimi delovnimi organizacijami v Ajdovščini. Moram povedati še to, da se počutimo zapostavljene tudi v pogledu strokovnega usposabljanja, saj ne gremo na sejme, kot je to omogočeno drugim. Sicer pa moram reči, da sem s storilnostjo zadovoljna, prav tako tudi z odnosi.«

Stroj za nalepljenje podplatov na notranje čevlje za pancerje. Delo je tako težko, da se morajo delavke menjavati vsake štiri ure — in sprašujejo se, če to sploh sodi v šivalnico. Kontrola je možna le pred nalepljenjem.

Nejko PODOBNIK

Aktualni intervju

Z novim glavnim direktorjem

1. maja je prevzel dolžnosti glavnega direktorja Bojan Starman. Prav gotovo ne moremo v tem času zahtevati celovitih rešitev oz. usmeritev, posebno še, ker delamo v zelo nezanesljivih razmerah. Očitno se novi glavni direktor vsaj v začetku ne namerava spuščati v temeljne usmeritve, ki jih ocenjuje kot dobre, niti ne v večje organizacijske spremembe, čutiti pa je vendarle drugačen način dela...

Delo-življenje:

Kako se torej nameravate lotiti dela?

Bojan Starman:

Zavedam se, da direktor sam lahko naredi le malo, zato na eni strani skušam kolikor mogoče spodbuditi najbližje sodelavce, na drugi strani v tovarni ustvariti kritično, toda ustvarjalno vzdušje.

Delo-življenje:

Toda razmere so zelo zaostrene tako zunaj kot tudi polno znotraj?

Bojan Starman:

To je res. Res pa je tudi, da v začetku nisem videl »lučke na koncu predora«, sedaj pa jo vidim. Kljub težavam, izračuni kažejo, da ob koncu leta lahko zaključimo s pozitivno ničlo, kar bi bil velik uspeh. To bomo dosegli, če bomo vsi delali dobro. Brez ustvarjalnega optimizma pa tudi ne gre.

Delo-življenje:

Govorili ste o večji odprtosti?

Bojan Starman:

To mislim tako zase, kot za svoje najbližje sodelavce. Pripravljen sem se izpostaviti »prepihu javnosti«, saj nimam kaj skrivati. Prav zato nameravam uvesti dan odprtih vrat, ko se bo lahko pri meni oglasil s svojimi pripombami in predlogi vsak delavec.

Delo-življenje:

V tovarni je veliko stvari, ki jih bo treba reševati pospešeno, kajne?

Bojan Starman:

To drži. Začetek (»inkubacijska doba«) je seveda potreben. Sedaj skušam na podlagi natančnih analiz usmerjati delo tako, da bomo preživeli. Zatem pa se bo seveda treba lotiti mnogih vprašanj, na katera smo pozabljali.

Delo-življenje:

Kaj torej nameravate letos?

Bojan Starman:

Vemo, da je denar vedno dražji, zato bomo morali poskrbeti, da bomo zaloge obračali čim hitreje. Finančno poslovanje tako na dinarskem kot deviznem področju bomo morali do skrajnosti izpopolniti. Če bomo to dosegli, imamo možnost za pozitiven rezultat in s tem tudi za osebne dohodke, ki realno ne bodo nižji kot lani.

Nejko PODOBNIK

Vtisi s sejma v Pirmasensu

Na sejmu v Pirmasensu, ki je vsake tri leta, razstavijo svoje tehnične dosežke in novosti svetovno znana podjetja čevljarstva industrije, kot so: OSM, SCHÖN, DESMA, podjetja iz Anglije, Italije, Madžarske, Čehoslovaške pa tudi iz Tajvana itd. Takoj, ko človek vstopi v razstavne paviljone, opazi, kako si vsak razstavljalec po svoje trudi, da bi izboljšal in izpopolnil svoje stroje, obiskovalcem pa pokazal kako kvalitetno delajo na teh strojih.

Med vsemi izboljšavami prodira v čevljarstvo industrijo ro-

botika, elektronika in računalništvo. Tako, da lahko en delavec opravlja s pomočjo robota delo na več strojih.

Delo z novimi stroji zahteva tudi sposobne kadre, ki jih bomo morali tudi mi usposobljati.

Za to pa je potreben denar, toda to je naša edina možnost, če bomo hoteli slediti napredku čevljarstva industrije in ostati konkurenčni na trgu. Razstavljeni so bili tudi razni naravni in umetni materiali, ki z njimi proizvajalci obutve znajo delati razne kombinacije.

Obiskali smo tudi tovarno šivalnih strojev PFAF. Tu izdelujejo razne šivalne stroje, ki jih pošiljajo po vsem svetu. Ko človek stopi na dvorišče ali pa v proizvodne prostore, ugotovi, da v tej tovarni vlada izredna disciplina, organizacija, kvaliteta in čistoča v proizvodnih oddelkih.

Enakomeren tempo dela omogoča veliko storilnost, natančnost in preciznost izdelka. Kako skrbi njihova razvojna služba za pocenitev proizvoda, lahko iz pogovora z njimi povem, da so za neki del pri šivalnem stroju še do pred nedavnim iz 21 operacij znižali na 3 operacije.

Skratka, mislim, da se moramo z vsemi silami prizadevati za čim boljše delo s čim manj spodrsjaji in to na vsakem delovnem mestu saj smo zato tudi plačani; vlagati v kadre, da bodo znali delati z novimi stroji in prenašati znanje na druge. Nabavljati take stroje, ki bodo pocenili našo proizvodnjo, dosegli pa večjo kvaliteto in to z manj delavci.

Napak, ki se pojavljajo po službah in oddelkih, je prav gotovo več kot preveč. Premalo je, če se jih samo zavedamo, saj nam tudi sodobni stroji in tehnika ne bo pomagala, če bomo slabo delali.

Janko RUPNIK

Elektronika spreminja tudi našo industrijo

Lahko rečem, da pri strojih, ki so bili razstavljeni, ni bilo videti večjih sprememb v sami osnovi in namenu; bilo pa je veliko sprememb v sami elektronski opremlitvi. Če pogledamo stroje po posameznih skupinah, se razvijajo predvsem naslednje stvari:

Stroji za izdelovalnico zgornjih delov obutve so v mnogih primerih obstoječe konstrukcije, le da so opremljeni z računalniškim krmiljenjem.

Schön je razstavil sekalni mostni stroj, ki je imel v sami glavi vstavljeno več modelov in je bilo sekanje z njim popolno avtomatsko. Delavec je samo menjal material za sekanje in že sorti-

rane odsekane dele dajal v zaboj. Vendar je to prilagojeno samo za sekanje umetnih materialov.

Nekateri najnovejši stroji za tanjšanje so imeli (poleg že obstoječe elektronike) vgrajen še avtomatski nagib točke za širino in vrste tanjšanja.

Pri šivalnih strojih pa je bila novost, da imajo nekateri tipi strojev že tudi elektronsko navedbo dolžine šivov. Razvijajo pa tudi nov pogonski motor, ki naj bi deloval samo pri aktivnem delu stroja.

Stroji za montažne oddelke imajo vgrajene že tudi precej robotizacije. Schön je predstavil avtomatsko linijo cvikanja. Stroj je poslužen en delavec, to je prva operacija cvikanja konic, ostale operacije do kosmatenja pa so s pomočjo robotov opravili stroji sami.

Novost na sejmu je bil tudi stroj DESME za direktno brizganje podplata za zgornji del, z možnostjo petbarvnega brizganja podplata.

Poleg že znanih firm izdelovalcev čevljarstva strojev, so se pojavili tudi nekateri drugi, na primer Kitajci, Turki itd., vendar se vidi, da so šele na začetku razvoja v tej industriji. Veliko strojev, ki smo jih videli na sejmu, imamo že tudi v Alpini. Razni avtomati z velikimi zmogljivostmi, pa so za nas nedosegljivi zaradi visokih cen, zahtevajo pa tudi velikoserijsko proizvodnjo, če hočemo, da se amortizirajo.

Vidi se, da je v razvitih državah živo delo zelo drago in da v zameno za to iščejo produktivnost v elektroniki in robotizaciji.

Vinko BOGATAJ

Edina pot v prihodnost

Težko je na tako majhnem prostoru opisati vse vtise, ki jih človek dobi na sejmu v Pirmasensu. Sejmišče ima šest razstavnih hal in je po površini dvakrat večje od Alpine.

Ogledali smo si stroje, usnje in ostale materiale za izdelavo obutve. Razstavljeni so celo Čehoslovaki, kar lahko pomeni, da

Odmevi — odmevi — odmevi

Organiziranost:

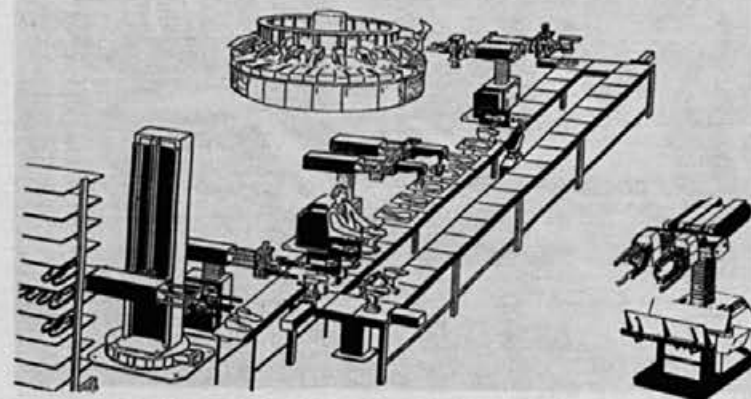
S kadri ravnamo tako, kot če bi v pevskem zboru prvi tenor začel peti drugi bas, prvi bas pa bi prevzel vlogo drugega tenorja.

Rezultat je podoben tako v zboru, kot v delovni organizaciji.

Sodelavec

Tisti, ki delo organizirajo, ga bi morali organizirati bolje; tisti, ki prodajajo, bi morali bolje prodajati; tisti, ki delajo, bi morali bolje delati; in tisti, ki ne delajo — bi morali začeti delati.

iz naše šivalnice

Čevljarstva industrija prihodnosti

mi vam vi nam

Postavljamo nekaj trditev in izzivov. Upamo, da se boste ogledali z našimi mnenji.

Organiziranost:

Neučinkoviti smo zato, ker zahtevnih nalog ne znamo poenostaviti.

Organiziranost:

Kar je za telo živčevje, je za delovno organizacijo informatika.

Glava pa nas lahko boli, ko je živčevje moteno ali informatika neustrezna.

Kadri:

Če se žogamo z zeljnatiimi glavami, so notranji listi včasih še vedno uporabni, če pa to delamo s človeškimi glavami, zginejo prizadete glave, pa tudi tista, ki to počne.

Denar:

Vsak ukrep bi si v podjetju morali predstavljati kot tehtanje v trgovini, ki ga je treba na koncu plačati.

Denar:

Kaj bi ukrenili, če bi jutri postali delničar naše tovarne?

Uredniški odbor

KAKO USTVARJAMO

tudi Vzhod pri obutvi ni več veliko za nami. Sejem je pokazal, da se tudi v obutveni industriji vedno bolj približujemo času robotizacije, računalništva in elektronskega vodenja strojev, ki mu bo lahko sledil le strokovno usposobljen kader.

Največji napredek z uporabo računalnika je opaziti pri strojih za gradiranje, izbiro kolekcije, izdelavo orodij in organizacije proizvodnje, pri čemer se pojavljajo CAD, CAM in CIM sistemi različnih proizvajalcev. Vodilno vlogo pa imajo Microdynamics, Lectra, USM in drugi.

V bistvu pa gre za tri različne sisteme, ki lahko vsak zase predstavljajo zaključeno celoto. Najboljša je seveda, če jih povežemo med seboj v celotni sistem, kar je povezano z velikimi finančnimi stroški.

Veliko izboljšav je tudi pri strojih za izdelavo obutve. Pojavljajo se elektronske regulacije in možnost nastavitve programov. Na polnostnih sekalnih strojih so zmanjšali težo po polnostu, polaganje nožev se regulira s pomočjo računalnika. Pojavlja se krojenje z laserjem in krojenje z vodnim curkom, ki pa še ni dovolj izpopolnjeno, da bi zagotavljalo kakovostno krojenje. Pri šivalnih strojih še vedno prednjači nemška tovarna PFAFF s sprotnim izpopolnjevanjem strojev in prilagajanju trgu. Tovarna BROTHER izpopolnjuje sisteme za šivalnico, kjer bi vsak šivalni stroj imel svoj terminal, podajanje na tekoči trak pa bi vodil programsko vodeni robot. Pojavljajo se celotni sistemi za izdelavo profiliranih podplatov. Vse bolj presenečajo tudi Tajvanci, ki so uvedli brigiranje podplatov brez notranjkov; podplati pa so tudi v desetih različnih barvah. Pri večini strojev se pojavljajo roboti, ki služijo predvsem za transport od stroja do stroja. Veliko zanimivega je bilo možno videti in se naučiti na pirmsenskem sejmu; na žalost pa večina strojev (zaradi cene) trenutno za nas ni dosegljiva.

Odločiti se bomo morali, ali bomo na račun poceni delovne sile še naprej in vedno bolj capljali za svetom, ali pa bomo upoštevali izrek, ki sem ga prebral na neki stojnici in bi ga prevedel: Robotizacija in računalništvo — edina pot v prihodnost.

Zvone KOPAC

Veliko pozornost posvetiti organizaciji

Tudi z obstoječo informacijsko opremo, bi se dalo napraviti veliko več

Sejem opreme za čevljarstvo industrijo je bil v znamenju elektronike, računalništva in pa

v prisotnosti robotike. Predstavljeni so bili tudi materiali, ki jih predeluje čevljarstva industrija.

Več proizvajalcev je razstavljalo CAD/CAM sistem za dizajniranje, modeliranje in gradiranje, pa tudi vodenje posameznih strojev. Princip dela je isti, ločijo se samo v finesah, v kar se je treba poglobiti pri izbiri proizvajalca. Istočasno so bili prikazani tudi različni postopki za izrez šablon ali materiala: z vibracijskim nožem, laserskim žarkom ali vodnim curkom.

Nadgradnja tega sistema so tudi avtomatski stroji za sekanje materialov. Pri umetnih materialih, kjer je enotna struktura, stroj sam pobira plošče ali je material v rolah, ga seka po programu in pobira odsekane dele, ter tudi sam izbira sekalne nože, ki jih ima pripravljene na posebni polici. Pri naravnih materialih pa je potrebno opozoriti na napake v materialu. Pri teh strojih prednjači firma SCHÖN.

Pri strojih za šivalnico je mogoče programirati različne nastavitve, tako pri strojih za tanjšanje, kakor tudi pri šivalnih strojih. PFAFFU pri šivalnih strojih delajo konkurenco tudi japonski proizvajalci, ki so še bolj izpopolnili programsko opremo pri šivalnih avtomatih.

Glavna značilnost strojev za montažo je združevanje posameznih faz v grupe strojev in pa vključevanje robotov, kateri premeščajo čevlje s kopiti iz stroja na stroj in obrnejo v ustrezen položaj za naslednjo fazo.

Pri transportnih napravah je zanimiv sistem za posluževanje dela na traku v šivalnicah firme PSB. Sam sistem vodi proizvodnjo, tako da skrbi za roke, spremlja proizvodnjo, zbira informacije, do kje je partija narejena, in pošilja zabožke na delovna mesta. Ista firma je v sodelovanju s SCHÖNOM prikazala montažno linijo z vključevanjem robotov.

Kar zadeva organizacijske prijeme je firma BROTHER razvila softwar in hardwar opremo za spremljanje in obračun proizvodnje. S tem odpadejo klasični listki za striženje oz. pisanje opravljenega dela. Vsako delovno mesto ima svojo priročno enoto računalnika, ki je povezan s terminalom. Delavec tako vpiše podatke o opravljenem delu. Zbirna enota s terminalom pa te podatke obdeluje in že pet minut po končanem delu ima vse podatke o opravljenem delu in pa zaslužek delavca.

Uveljavljenim proizvajalcem se priključujejo tudi proizvajalci opreme z Daljnega vzhoda, ki so prikazali tudi zanimivo in poceni tehnologijo direktno brizganih podplatov brez notranjkov. Sam sejem je predstavil veliko novega in nakazal smeri razvo-

ja, vključevanje robotike in računalništva oziroma računalniško krmiljenje proizvodnega procesa, to je pot do CIM. Če pa bomo vsaj poskušali slediti razvoju, bo potrebno vlagati velika sredstva v opremo in veliko pozornost posvetiti organizaciji dela. Tu nam še veliko manjka, saj nam ne funkcionira sistem pla-

niranja in pa tudi spremljanja proizvodnega procesa. Saj definicija planiranja — pomeni voditi dogodke v željeno smer, nam pa to največkrat diktirajo dogodki.

Tu pa bi se dalo tudi z obstoječo informacijsko opremo napraviti veliko več.

Bernard JESENKO

Nekaj čevljev,

ki smo jih delali maja

5133-B
Bled 75

5133 BLED

Klasični tekaški čevljev izdelan iz PURKO boksa v temno sivi barvi — granit, z mehkim ovratnikom, flex cono in 75 mm podplati.

Art. 3344 MS 750

Sodoben smučarski čevljev konstruiran z vrsto regulacij. Notranji čevljev je narejen iz kvalitetnih materialov. Čevljev je namenjen boljšim smučarjem in rekreativcem.

14-9748

BIBA
2 1/2 7 1/2

Art. 9748

Modna ženska sandala izdelana iz uvoženih jermenov (naravno usnje). Notranjik sandale je iz naravnega usnja. Izdelovali smo jo v naravni barvi usnja in v črni brvi.

9780

8030280
818

Art. 8030280 (9780)

Elegantna ženska sandala iz telečjega boksa v črni barvi. Ta artikel je bil izdelan za izvoz v Sovjetsko zvezo.

Art. 9728

Praktični ženski natikač s PU podplatom, ki ima imitacijo plute. Notranjik je iz narave plute.

Vladimir Pivk

na temo IŠČEMO NOTRANJE REZERVE.

V razgovoru so sodelovali: Tone ENIKO, Marta MLINAR, Janez VEHAR, Tone TAVČAR, Marjetka KAVČIČ, Janez SMEH in Robert BOGATAJ.

Delo-življenje:

Kako razmišljate o notranjih rezervah v tovarni, gledano z vašega zornega kota oz. delovnega mesta?

Tone ENIKO:

Računovodstvo in knjigovodstvo v finančnem smislu spremlja celoten poslovni proces. Tako imamo tu vpogled v celotno dogajanje.

Zelo poenostavljeno bi lahko rekli, da je treba za doseganje dobrih poslovnih rezultatov dohodek povečati ali pa zmanjšati stroške. Mislim, da se moramo stvari lotiti predvsem z računovodskega vidika: računovodsko načrtovanje, knjigovodstvo, računovodske analize in nadzor ter kontrola. To delamo tudi že zdaj, vendar še premalo. Iz teh podatkov se da ugotoviti, kako zadeve kažejo in kje bo treba ukrepati.

Knjigovodstvo nam daje niz podatkov, ki za poslovno odločanje ne pomenijo veliko. Iz tega moramo oblikovati informacije, ki so sestavni del drugih funkcij.

Računovodstvo je zelo pomemben del poslovne informacijskega sistema. Na podlagi informacij, ki jih nudi, šele lahko sprejememo neko poslovno odločitev.

Podatki so vsem dostopni in včasih premalo pretehtamo, kaj le-ti pomenijo za našo rabo.

Veliko sem se ukvarjal z investicijami; mislim, da je najmanjši del stroška pri tem izdelava programa. Pravilno je, da se zastavi, če se pokaže, da investicija ne bi bila upravičena. V DO pa imamo precej takih investicij, ki nimajo niti programa, niti analize izvajanja investicije (pa čeprav gre za majhno investicijo).

Vedeti moramo namreč, da pri nas problem ničnega rezultata ne predstavljajo samo zaloge, temveč tudi neučinkovita izraba investicij, saj smo kar precej investirali v obrate, opremo..., ki pa ne daje niti za enostavno reprodukcijo, kaj šele razširjeno.

Pravimo, da nas država ovira v različnih stvareh in na vseh področjih, nikjer pa nas država ne ovira, da bi izkoristili zmogljivosti, ki jih imamo na razpolago. Mi tega ne pregledamo in ne ugotovimo za kaj gre, saj vemo da je precej stvari, ki niso v redu.

Poudaril bi, da je treba stvari gledati v smislu poslovnega izida in ne družbene kategorije dohodka. Mi smo lahko vodilni po kriteriju-dohodek na zaposlenega, kar nič ne pomeni, če nimamo nobenega ostanka dohodka, ki bi ga lahko razdelili za OD in akumulacijo.

Marta MLINAR:

Tudi v kadrovske službi ugotavljamo, da so kadri neučinkovito izrabljeni, tako kot je bilo omenjeno za investicije. To je vsekakor velik problem, ki gre v našo škodo. Res je, da nimamo ne vem kako visoke kvalifikacijske strukture kadrov, vendar trdim, da imamo ljudi, ki so pripravljeni dobro delati, če so na delovnih mestih, za katera so sposobni.

Da ni pravih rezultatov, je gotovo več vzrokov in eden izmed njih je v tem, ker se premalo zahteva od ljudi. Menim, da je težko doseči, da bi spremenili miselnost, saj se dela že dvajset ali več let enako.

Probleme na tem področju vsi preveč rešujemo po administrativni poti in pri tem zanemarjamo stroko in strokovne utemeljitve. Torej, notranje rezerve lahko iščemo tudi v ljudeh, v njihovih sposobnostih in načinu dela. Spremembe je v zadnjem času ogromno, situacija se iz dneva v dan spreminja in naša naloga je več ali manj le v tem, da delamo tako, kot je bilo dogovorjeno v ožjem krogu najvišjih in takšno delo je ponavadi tudi neučinkovito. Torej, pri tem se spuščamo v administrativno reševanje zadev, strokovno delo pa nam nekako uhaja iz rok.

Ob vseh investicijah, ki jih imamo ali jih še predvidevamo,

bo gotovo zelo pomembno, kakšen kader bomo imeli in kako bo usposobljen.

In kje še vidimo rezerve?

Menim, da pri nas delamo vse preveč posamično. Zelo počasi prihaja v prakso timsko delo. Če se najdejo ljudje iz različnih strok in z različnim znanjem, se lahko problemi rešujejo veliko bolj učinkovito. Na žalost se velikokrat zgodi, da v kadrovske službi za stvari, ki so naša naloga, sploh ne vemo. Iz tega potem izvira slaba volja in nezadovoljstvo ter kritika.

Janez VEHAR:

V našem oddelku smo se zdaj organizirali tako, da nimamo kakšnih posebnih problemov in tudi ne vidim kakšnih rezerv. Sploh pa mislim, da sta dva modelirja in en »vajelec« za tako veliko delovno organizacijo in obsežno kolekcijo, dokaj malo.

V dobro štejem tudi to, da smo se uspeli organizirati tako, da pred izdelavo kolekcije gremo v tujino, da dobimo informacije, brez katerih ne bi mogli uspešno delati.

Položaj se je izboljšal tudi s tem, ko lahko modele izdelamo z vsemi tistimi elementi, ki smo jih videli npr. v Italiji in so moderni. Včasih smo morali modele skoraj popolnoma »obratiti«, tako da niso bili prav nič podobni tistim, ki smo jih videli zunaj. Drug problem nastane zaradi materiala, ki ga največkrat ne uspemo dobiti v ustrezni kvaliteti. Problem je predvsem zgornje usnje, ki ga za vzorce še nekako dobimo, za proizvodnjo pa ne več.

Dobrodošle so tudi informacije naše maloprodajne mreže, ki v zadnjem času bolj vpliva na oblikovanje kolekcije, kot je v prejšnjih letih in to ocenjujem kot pozitivno, saj le-ti vedo, kakšni morajo biti modeli, da jih bodo lahko prodali.

Že nekaj let ugotavljamo, da je pri nas najbolj kritično v gradirnici. Imamo le dve stari gradirnici, na katerih ne moremo delati in ta problem bo treba v kratkem rešiti.

Prav neverjetno je, da ob vsej opremi, ki jo nabavljamo, v tovarni nimamo najbolj življenjsko pomembnih naprav!

Marta MLINAR:

Pri nas ugotavljamo tudi to, da 6-mesečna pripravniška praksa našim pripravnikom zelo malo da. V tem času se ponavadi uspejo le spoznati s sodelavci, manj z delom. Od tu naprej bi morali začeti z resnim usposabljanjem, v tem smislu, da bi v tisti službi, kamor bi pripravnika usmerili, dobili človeka z ustreznimi prakso, ki bi mu bil še nadaljnji dve leti mentor — in sicer tako, da bi le-ta lahko v vsakem trenutku vprašal za nasvet.

Za takšno dodatno usposabljanje pa bi nujno moral biti pripravljen tudi program, ki bi ga spremljali delavec iz kadrovske službe, mentor in pripravnik.

Zdaj namreč pre pogosto ugotavljamo tudi to, da mladi delavci ne dobijo ustreznega dela takoj in zato postanejo malodušni in nezadovoljni, kar vsekakor ni dobro za razvoj in napredovanje posameznika, za DO pa tudi ne.

Anton TAVČAR:

V čevlje smo pričeli vgrajevati dražje materiale in lahko rečem, da na svojem delovnem mestu nimam prav nobenega vpliva na to, kakšen material bo uporabljen. Pancerje tako pogosto prodajamo le za lastno ceno ali celo v izgubo. Modele naj bi delali po vrednostnih skupinah in modelir bi moral predvideti za posamezen model tak material, da bi čevljev prinašal vsaj minimalen dohodek. Seveda so pritiški kupcev veliki in moramo uporabljati boljši material, da je izdelek sprejemljiv.

Že pred leti, ko se je modeliralo še na klasičen način, je modelir moral poznati cene materialov in sestavnih delov, da je lahko izdelal model za določen cenovni razred. Če je bilo vgrajenih preveč takih materialov, ki niso prenesli lastne cene, model enostavno ni bil izbran.

Kupcev tudi ne zanima, koliko smo mi dali za določene materiale, temveč gledajo na lastnosti čevlja, ki se zahtevajo za določen razred in seveda tudi na izgled. V srednjem cenovnem razredu imamo nekaj že zelo starih modelov, ki jih bomo morali popraviti in izboljšati (prenoviti), saj že čutimo, da niso več zanimivi za naše kupce; s tem je tudi manj naročil.

Tako že delamo izboljšave na cenejšem modelu, za katerega zahtevajo, da bi ga že decembra predstavili, kar pa je za nas in orodjarno nemogoče. Tudi če bi razvoj pripravil modele, ga orodjarna ne bi bila zmožna narediti. Ti modeli bodo junija predstavljeni kupcem in če bodo sprejeti, se bo poizkusna forma izdelala do konca septembra. Če takoj nato začnemo delati kolekcijo, nimamo do decembra drugega kot nekaj odlihtov.

Sodobni pripomočki nam bi pri delu vsekakor koristili, vendar bi morali usposobiti tudi ustrezne ljudi, ki bi s tem delali. Imamo pa že izkušnje, npr. ko smo uvajali elektro erozijo, so nam zagotavljali natančnost na tisočinko, dobili smo centimeter-ske razlike.

Pri nas je kritično tudi to, ker izdelava form traja predolgo. Tudi stalne spremembe motijo delo. Problem je tudi s kadri; ljudje odhajajo v pokoj, mi pa nimamo delavca, ki bi prevzel delo

za odhajajočimi. Tako je zdaj v aralditni orodjarni in to za nas vsekakor ni dobro.

Najprej bi morali vedeti, kaj bi sploh radi in kaj in kako bomo delali. Nujno pa bi morali poznati kalkulacijo (stroške) za model še v času, ko se dela prototip, in v kateri cenovni razred bo spadal, ter koliko bomo zanj iztržili.

Raziskava tržišča je zelo pomembna stvar, kakor tudi usmeritve naših kupcev.

Delo-življenje:

Kaj pa oprema?

Lahko povem samo primer, kako se pri nas dela: junija lani smo si v Železnikih sposodili stroj, ki smo ga nujno rabili pri našem delu. Še do danes tega stroja nismo uspeli nabaviti, da bi ga firmi vrnili. Pa sploh ne gre za velik denar. Prav tako smo si morali sposojati stroje iz Beneca, določene faze za zahtevne čevlje delamo en mesec vnaprej, da strojni park takrat kolikor toliko v redu teče...

Glede prostorske zaokrožitve pa lahko rečem, da mi ne bomo nikdar rešili tega tako, kot bi bilo treba, ker smo preveliki. Če je rešeno, da imamo povezavo z razvojem, je problem zaradi montaže in orodjarne. Tako imajo zdaj večje težave nekateri delavci v razvoju, prej so jih imeli pa drugi.

Za zaključek bi povedal tole: če bi vsi spoštovali osnovna pravila za delo, ne bi bilo potrebno iskati rezerv.

Robert BOGATAJ:

Moje delo je operativna uvoza strojev in rezervnih delov in nabava opreme na domačem tržišču. Za potrebe čevljarne industrije opremo v glavnem uvažamo.

Ko že govorimo o rezervah, bi opozoril na to, da po svetu vidimo precej strojev in delovnih pripomočkov, ki bi bili koristni tudi za nas in niso preveč komplicirani za izdelavo. Na tem področju bi kazalo še bolj vključiti naše inovatorje, s pomočjo katerih bi takšne stroje lahko izdelali tudi sami in s tem prihranili prenekatero dragoceno devizo.

Vemo, da brez kreditov opreme praktično ni mogoče nabavljati in tudi postopki so enostavnejši, kakor pa uvoz za gotovinsko plačilo, saj vemo, kakšne težave so pri plačevanju naših bank v tujino.

Tudi pri rezervnih delih so še rezerve in ponavadi so tudi rezervni deli zagotovljeni pri dobavitelju, ki nam stroj proda. V zadnjem času se, predvsem za šivalne stroje, že pojavljajo tudi nekateri obrtniki, ki izdelujejo manj zahtevne rezervne dele in z njimi bi se veljalo povezati.

Glede uvoza bi omenil še to, da bi se morali čimbolj posluževati direktnih kanalov nabave in se izogibati posrednikov in raz-

nih zastopnikov, kar nabavo še bolj podraži (vsak zahteva svoj delež). Tu gre tudi za ažurnost in učinkovitost in stalen stik z uporabniki, ki pa ga posrednik ponavadi nima.

Pri nabavi novosti, kot je trenutno CAD/CAM sistem bi opozoril še na to, da je bistveno, kako bomo usposobili ljudi, ki bodo na tem delali. Menim, da bi poleg modelirjev, ki so se usposabljali, morali ustrezno usposobiti tudi človeka z računalniškega področja. Omenil bi še to, da je pri rezervnih delih težko določiti optimalne zaloge, ker ne moremo predvideti, kdaj bo prišlo do okvare. Če gre za rezervne dele, ki so iz uvoza, moramo vedeti še to, da so uvozni stroški ravno tolikšni, če uvažamo 1 kos kot če bi uvozili 10 kosov.

Tone ENIKO:

Dve leti je trajalo, da smo ljudem (ne skladiščnikom) dopovedali, da rezervni deli in material ni eno in isto. To smo vgradili tudi v kriterije za nagrajevanje — namreč, za obrat rezervnih delov velja enako, kot za obrat materiala, kar je popolnoma nesprejemljivo. Vedeti moramo namreč, da za rezervne dele moramo gledati tako, da kasneje, če jih bomo uporabili, bolje bo.

Robert BOGATAJ:

Dobro bi bilo tudi to, da bi imeli pri nas konsignacijo za rezervne dele, kjer bi jih lahko dobili vsi; tako pa vsaka tovarna po svoje skrbi za preskrbo, čeprav uporabljamo popolnoma enako opremo. Veliko si tudi med seboj pomagamo oz. sposojamo, če stvari ni možno pravočasno nabaviti.

Janez SMEH:

Vse to, kar je bilo povedano, se v proizvodnji pokaže najbolj, kajti če ni najmanjšega sestavnega dela, proizvodnje ni mogoče zaključiti. Tako se pokažejo vse napake, od modelirja, preko prirobnice (nabave), do nas. Res so vzorci ponavadi zelo lepi in se dajo dobro delati, ko pa steče redna proizvodnja, se dostikrat dogajajo nemogoče stvari.

In kje so še rezerve?

Veliko je bilo in je še vedno govora o planski disciplini, ki bi se je morali res držati in marsikdaj bi bilo v proizvodnji lažje. Če proizvodnja dobro teče, so tudi ljudje pripravljeni dobro delati in veliko naredijo. Doslej smo še vedno uspeli uloviti roke, ki so bili pogosto zelo kratki.

Marjetka KAVČIČ:

Menim, da sisteme ki jih uvažamo, premalo preizkusimo. Škoda je prehitovati, če stvari niso jasno postavljene in dovolj proučene. To velja tako za organizacijske sheme, kakor tudi za delitve osebnih dohodkov.

Glede stimulacij, ki smo jih uvedli in kar naprej prirejali, je

bilo izgubljeno precej dragocene časa, kar je jasen znak, da sistem ni v redu.

Ljudje se zavedajo, da smo v kritičnem položaju in da delamo v težkih pogojih, vendar, če že imamo neko maso denarja, ki je namenjena za osebne dohodke, bi jo morali tudi pravično razdeliti. Vse preveč iščemo rezerve pri manjznih stvareh in varčujemo tam, kjer to za delovno organizacijo ne pomeni veliko.

Delo-življenje:

In kaj je tisto, kar vpliva na učinkovitost komercialne?

Marjetka KAVČIČ:

Tu bi omenila predvsem povezavo s finančno službo, ki je pre-slaba, ali je sploh ni.

Finančne zadeve morajo namreč biti urejene že pred sklepanjem določenih poslov in dogovorih z našimi kupci. To bi lahko še precej izboljšali in to lahko precej vpliva na izboljšanje poslovanja. Prav tako je tudi povezava komercialne s proiz-

vodno prešibka. Tu bi nekdo moral skrbeti za povezavo.

Prizadevamo si sicer, da bi sodelovanje s komercialno in planom izboljšali, vendar pravih rezultatov še ni.

Pri našem delu je gotovo koristen pripomoček tudi računalnik, ki se ga pri našem delu precej poslužujemo, vendar tudi na tem področju bomo morali še precej narediti, da bo zajet in izpeljan celoten sistem, od katerega bomo imeli koristi.

Menim, da so rezerve še marsikje. Na primer, ukinjamo delovna mesta, hkrati pa ustanovljamo še več novih. Tudi pri tem bi morali biti zelo dosledni in preračunljivi.

V komercialni ocenjujem, da je slabo tudi to, da imamo razdeljeno na lahko in športno, ni pa nekoga, ki bi to koordiniral in usklajeval.

Drugače pa na področju moje-ga dela, ki ga opravljam — to je kooperacija, dobro sodelujemo in imamo stvari urejene.

Zaključek:

Še na kratko ponovimo nekaj trditev:

Vedeti moramo, kaj pravzaprav hočemo. To pomeni, da se moramo na podlagi tržnih raziskav odločiti za ustrezne poslovne in organizacijske ukrepe. Le-ti pa bi morali biti bolj premišljeni in utemeljeni. To velja tudi za investicije, kjer dostikrat nimamo najbolj nujnih pripomočkov, na drugi strani pa stroje, ki jih nismo še nikoli rabili.

Planska disciplina je širši pojem, ki pomeni spoštovanje dogovorov na vseh ravneh in v vseh službah. To pa pri nas šepa. Na to vpliva tudi pomanjkanje usposobljenih kadrov, pa še ti niso vedno pravilno vključeni.

Iz teh splošnih ugotovitev lahko prav veliko služb najde spodbudo za načrtno delo...

v premislek..

Projektne naloge so sisem dela in ne sistem nagrajevanja.
(iz razgovora naših strokovnjakov)

Ni važno kaj govoriš, temveč kaj narediš.
Bolj pomembno je kako delati, kot pa koliko delati.

(iz naših obratov)

Naposled je delo še najboljše sredstvo, da si polepšamo življenje.

(Flaubert)

Inovacije pojmujejo na žalost le kot tehnične izboljšave, ne pa prenavljanje celotne družbe.

Razlike v razvitosti držav nastopajo predvsem zaradi inovacijske naravnosti bolj razvitih.

(dr. Matjaž Mulej)

Če smo se znali dobro organizirati v popoldanskem času, se znamo sigurno tudi dopoldne.

(iz razgovora strokovnjakov)

Iščemo notranje rezerve

VAŽNO JE ...

... DA VEMO

kadrovске novice

Prodaja so nastopili delo: Zdenka Podmiljšak v prodajalni Ljubljana 4, Andreja Kržan v prodajalni Ljubljana 5 in Vlasta Rilko v prodajalni Osijek. Z delom so v maju prenehali v TOZD Proizvodnja: Nada Lupšina iz obrata Col, Rozalija Kogovšek iz obrata Rovte in Francka Petrovič in Kristina Stanonik iz obrata Gorenja vas.

V mesecu maju smo sprejeli v delovno razmerje 5 delavcev, ki so se vrnili s služenja vojaškega roka, in 3 prodajalce, z delom pa je prenehalo 18 delavcev — nekateri so sklenili delovno razmerje v drugi delovni organizaciji, največ pa je bilo upokojitev.

V TOZD Proizvodnja so nastopili delovno razmerje po prihodu iz JLA: Marjan Podobnik, Marko Novak, Matevž Reven, Anton Oblak in Daniel Oblak. V TOZD

Iz oddelkov v Žireh so prenehali z delom: Marko Šubič, Bernarda Čadež, Doroteja Erjavec, Alojz Semič, Aleksander Pivk, Albin Mlakar, Janez Trček, Anton Košir, Gordana Mehič in Cveto Gruden. Iz delovne skupnosti skupnih služb sta prenehala: Matija Zajc in Ivan Vidmar, iz TOZD Prodaja Peter Kolesarič iz prodajalne Bjelovar 2 in Darinka Furlan iz prodajalne Celje.

OB UPOKOJITVI:

Iz naše delovne sredine odhajajo v zasluženi pokoj naslednji sodelavci iz TOZD Proizvodnja: Bernarda Čadež, Doroteja Erjavec, Alojz Semič in iz delovne skupnosti skupnih služb Matija Zajc. Vsem želimo še mnogo let trdnega zdravlja, razumevanja in zadovoljstva v domačem krogu. Upamo, da se bodo radi spominjali dela v Alpini.

Pozočili so se

Sodelavcem: Simoni Pisk iz oddelka v Žireh, Mileni Potočnik iz obrata Gorenja vas, Martini Kogovšek iz obrata Rovte — TOZD Proizvodnja in Ireni Justin iz TOZD Prodaja prodajalna Škofja Loka — iskreno čestitamo in jim želimo na novi življenjski poti mnogo medsebojnega razumevanja, predvsem pa zdravja, osebne sreče in zadovoljstva!

Joži Kacin, Jana Kavčič in Marko Kavčič so letos ob 25. maju prejeli bronasti znak z diplomom za delo v mladinski organizaciji. Priznanje je podelil predsednik OO ZSMS Milan Bogataj.

UPOKOJENCU FRANCU OBLAKU V SLOVO

Ni več kot dobro leto dni, odkar je odšel v pokoj Franc Oblak, sedaj v mesecu maju pa smo se od njega za vedno poslovili. Franc Oblak je bil rojen leta 1931, v Alpini je pričel delati v sredini leta 1955, vseskozi je delal v montažnih oddelkih, dokler se v mesecu februarju leta 1987 ni predčasno upokojil.

Nekdanjega sodelavca bomo ohranili v trajnem spominu.

UMRLA JE ANTONIJA BOGATAJ

Delavce obrata Gorenja vas je v maju presunila novica, da je umrla naša upokojenka Antonija Bogataj.

Rojena je bila leta 1923, delala je v obratu Gorenja vas kot priučena delavka, upokojila se je v marcu leta 1983.

Delavci obrata Gorenja vas bomo Antonijo Bogataj ohranili v lepem in trajnem spominu.

Igra za srečno otroštvo

Pomen telesne vzgoje predšolskega otroka se iz dneva v dan veča, zato smo v zadnjem letu telesni vzgoji v vrtcih posvetili posebno pozornost. Rekli bi lahko, da je bilo minulo leto v znamenju aktivnosti, ki so povezane z gibanjem na prostem, s športno značko 1. stopnje in s številnimi drugimi zaposlitvami.

Poseben pomen dajemo gibanju na prostem v spomladanskih, poletnih in jesenskih mesecih, kar je za otroka v predšolskem obdobju silno pomembno, saj pospešuje njegov telesni in intelektualni razvoj; oblikujemo in usposabljammo ga za zahtevnejše telesne in duševne napore v kasnejšem življenju.

S čim popestriti zimske mesece, to je bila naša velika skrb. Porodila se nam je misel, da živimo pravzaprav v prekrasnem okolju, ki nam daje možnosti za hojo in tek na smučeh.

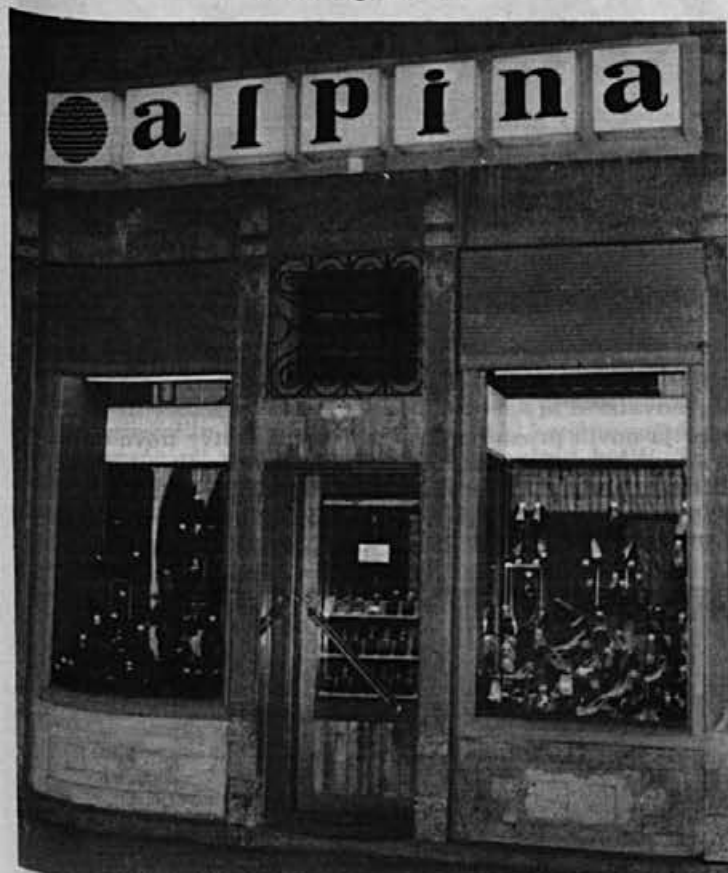

Le kdo se takšne zime ne bi veselil, da bi tekal na Elanovih smučeh, v čevljih ALPINA.

Nataša DEMŠAR, VVO Žiri

Pišejo nam iz prodajalne Zrenjanin

»Alpina«, prodavnica obuče u Zrenjaninu otvorena je 1969. godine. U početku je zaposlavala dva radnika, poslovođu i prodavača. Kako se povećavao promet i obim svih poslova, bila je potreba za povećanje još jedne radne snage.

Prodavnica u centru Zrenjanina, kada je bila otvorena jedna je od najlepših u gradu. Danas je na suprot otvaranju jedna od najlošijih u gradu. Adaptacija je trebala da se izvrši pre četiri godine, od tada je odlagano sve do danas. Promet je u početku bio sve veći i veći, ali do pre tri godine počeo je da opada. Faktori koji su uticali na opadanje prometa, su razni: jednolična nabavka robe; nabavka u malim količinama artikala koji se dobro prodaje; standard; inflacija cene...

Stari poslovođa Milovan Antonović otišao je u penziju 16. aprila ove godine a radnju je preuzeo prodavač Radislav Radovanov. Promet za ovu godinu iznosi 29,5 milijardi starih dinara, po jednom zaposlenom oko 10 milijardi. Da nije bila predviđena adaptacija za februar mesec, celokupni plan prodavnice bi bio ostvaren, ali ovako je neizvesno hoće li se ispuniti ili ne.

Drugarski vas pozdravljaju:
Radislav Radovanov i
Piroška Pecikoza

Lep mednarodni uspeh Lojzeta Oblaka

Sredi maja je bila v malem francoskem turističnem mestecu Dieu, (to je 150 km od Grenobla) prireditelj za pokal Evrope v gorskem teku. V vseh kategorijah je skupno nastopilo okoli 450 nastopajočih iz desetih držav. Iz Jugoslavije so nastopili trije, med njimi tudi naš Lojze Oblak, ki je v kategoriji veteranov od 40–50 let (v kateri je nastopilo 45 tekmovalcev), zasedel odlično šesto mesto, med vsemi pa je bil 33. Ta rezultat je še toliko več vreden, če se zavedamo, da so tekmovali res le najboljši iz posameznih držav in da je bil zmagovalček te skupine veteranov med vsemi

kar 9. Pomeni, da je šlo za izredno močno skupino. In kaj pravi o tem Lojze sam?

»Moram reči, da sem vesel tega uspeha. Toda ni vse samo športni rezultat. Bili smo deležni izredne pozornosti, krili so nam tudi vse stroške... Proga je dolga 20 km, z preko 1000 metrov višinske razlike; to je približno tako, kot da bi tekli iz Žirov na Blegoš. Torej je kar naporno. Najboljši je dosegel čas 1 ure 24 minut, jaz pa sem progo zmagel v 1 uri in 36 minut«.

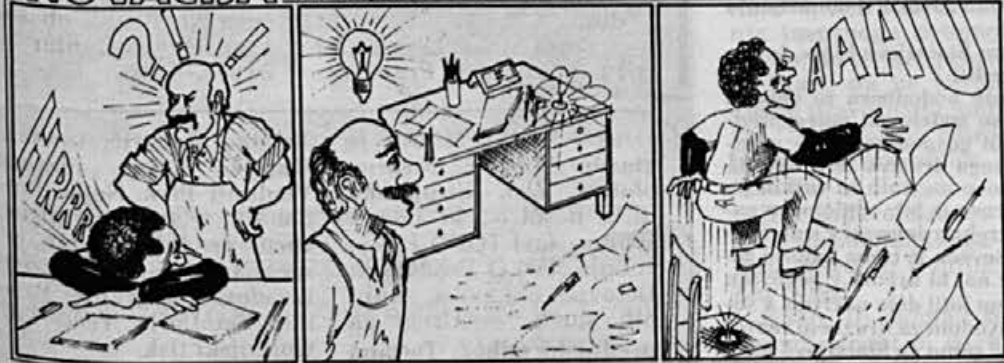
Nejko PODOBNIK

Po dvanajstih letih odlaganja bomo le zgradili prvo plastično skakalnico v Poljanski dolini. Pri Bartelu v Novi vasi bodo najmlajši — skakalci do 10 let — lahko pričeli z vadbo že julija, v Poljanah pa septembra. Podpisani pogodbi z Pavlom Kokljem in Zdravkom Kokljem iz Poljan nam dovoljujeta izgradnjo 15 in 22-metrške skakalnice. Dela v redu tečejo, tako na Volči pri Poljanah kot v Žireh pri Bartelu, saj si je SSK Alpina ta cilj postavil z namenom, da bi omogočili najmlajšim skakalcem treninge doma. Upamo, da bo s skupnim delom to tudi uspelo.

Janez POLJANŠEK

INOVACIJA Krišpina Ubutnika

LETOS REKORD

Na Kronometru Alpine je letos nastopilo blizu dvesto tekmovalcev.

Ob odlični organizaciji smo bili priče tudi rekordu proge, ki ga je postavil Jože Hafner s 13.14.1.

Se zmagovalci:

Pionirji od 11.—12. leta Edvin Ambrožič

Pionirji od 13.—14. leta Jurij Studen

Ženske do 25 let Majda Korošec

Ženske nad 25 let Iva Uršič

Veterani A Lojze Oblak-Alpina

Veterani B Jože Hafner

Veterani C Franc Plestenjak

Veterani D Vinko Sink

Veterani E Vladimir Makuc

Rekreativci do 30 let — Dragan Puzin

Rekreativci od 31—40 let Bojan Ropret

Z. K.

TO JE NAŠ KRAJ

28. maja so v parku pred žirovsko osnovno šolo postavili spomenik akademskemu slikarju Maksimu Sedeju (1909–1974). Ob tej priložnosti sta spregovorila predstavnik Muzejskega društva Žiri Tone Eniko in pesnik Ciril Zlobec. Le-ta je govoril o ustvarjalni poti tega najbolj znanega žirovskega slikarja in med drugim iskal vzporednice z današnjimi razmišljanji o krizi, v kateri smo; poudaril je, kako važno je, da iščemo izvore za pot iz krize v razmišljanjih naših ustvarjalcev.

V kulturnem programu sta nastopila dramski igralec Saša Miklave, ki je bral iz knjige Bog v Trbovljah, delo Ludvika Mrzela, ki jo je Maksim Sedej ilustriral, Moški pevski zbor Alpine in Pihalni orkester Alpine.

Uro zatem so v galeriji Svobode v Zadržnem domu odprli razstavo del Maksima Sedeja, kjer so slikarjevo delo predstavili z značilnimi deli iz posameznih obdobij umetnikovega ustvarjanja.

Beti Poljanšek ob maketi možne prenove Štalarjeve hiše in oživitvi tega predela starih Žirov.

»Žirovi ste na vrsti, da poveste, kaj želite«, je komentiral položaj dr. Fister.

»To sem rekel že pred petimi leti, ko smo govorili o obnavljanju in oživitvi stavbne dediščine v Žireh.«

Medtem, ko »narava že rešuje problem Štalarjeve hiše«, je namreč prišlo do ponovne razprave, kaj narediti.

Na sestanku, ki ga je vodil predsednik pododbora za obnovo stavbne dediščine v Žireh Miha Naglič, so sodelovali poleg predstavnikov družbenopolitičnega življenja in gospodarstva, še predstavniki krajevne skupnosti Žiri, Muzejskega društva Žiri. Zavoda za družbeno planiranje in odbora za obnovo mestnih in vaških jeder v občini Škofja Loka. Osnova za razpravo je bila diplomatska naloga Beti Poljanšek. Ugotovili so, da je potrebno delovati v smeri reševanja teh vprašanj, četudi dolgoročno. Seveda je treba najprej zaščititi stavbo nadaljnjega propadanja, kar naj bi uredili v pogovoru z lastniki. Novi pododbor pa naj bi se potem lotil dela načrtno, v sodelovanju z odborom za varstvo okolja, Zavodom za družbeni razvoj in fakulteto za arhitekturo. Ne gre namreč samo za Štalarjevo hišo, temveč za načrtno delovanje tudi v okolici, s tem, da bi ta del starih Žirov nekoč res oživil.

Odprtja novih prostorov radia in predstavitve nove opreme so se med drugim udeležili tudi: Jože Albreht, predsednik občinske skupščine (prvi z leve), Ida Filipič-Pečelin, predsednica izvršnega sveta SO Škofja Loka (peta z leve) in drugi predstavniki občine.

Kulturno zabavna glasbena prireditev Radijski večer, kjer so brezplačno nastopili mnogi znani glasbeniki, pevci in drugi, je bila namenjena zbiranju sredstev za nadaljno tehnično posodobitev radia Žiri. Med drugim so nastopili: Nace Junkar, Irena Tratnik, Franc Košir, prireditev pa so povezovali: Miran Šubic, znani novinar in napovedovalci in novinarji Radia Žiri. Nova mešalna miza z opremo je velika (in nujna) pridobitev te razvijajoče se radijske postaje, ki je postala nepogrešljiva v življenju naše občine.

Darovali so za mrliško vežico

Anka Kavčič, Logaška
16 in sorodniki ob smrti
Rada Kavčiča — 50.000,—
din.

Tinca Slabe, Levstikova
14, ob smrti Frančiške

Gantar — 30.000,— din.
Polde Gregorač, Kidričeva 33, Kranj, ob smrti
Frančiške Gantar —
20.000,— din.

»DELO-ŽIVLJENJE« je glasilo ALPINE, tovarne obutve Žiri, Strojarska ul. 2, n. sol. o., ki ima v svoji sestavi TOZD Proizvodnjo, TOZD Prodajo in Delovno skupnost skupnih služb. — Ureja ga uredniški odbor: Tatjana Dolenc, Nada Govekar,

Tatjana Mohorič, Anuška Kavčič, Anton Pintar, Vladimir Pivk, Neško Podobnik, glavni in odgovorni urednik. — Izhaja mesečno, naklada 2200 izvodov. Fotografije: Brigita Zemljarič. Tisk: TK Gorenjski tisk, Kranj